

## **Opinie - De woekerwinst van Electrabel (13.2.11)**

***Het is de hoogste tijd dat energie weer door een overheidsbedrijf aan de consument wordt geleverd, schrijft TOM DE MEESTER. In de huidige vrije markt maken de leveranciers grote winsten, en zijn de gezinnen de klos.***

Electrabel gaf deze week in de Kamer schoorvoetend toe dat er wel degelijk woekerwinsten gemaakt worden in de Belgische kerncentrales. Dat is opmerkelijk, want Electrabel-topman Gérard Mestrallet beweerde tot voor kort 'dat de nucleaire rente niet bestond'. Toch, dus. Al lopen de berekeningen uiteen. Electrabel houdt het op 652 miljoen euro per jaar, terwijl er volgens de officiële regulator Creg elk jaar 2,07 tot 2,22 miljard euro van de Belgische cashcentrales naar het Parijse hoofdkwartier van GDF Suez vloeit.

Electrabel en GDF Suez worden dus slapend rijk op kosten van de Belgische consument. Hoe is het zover kunnen komen? En vooral: wat gaan we eraan doen?

### **Winstmarge van 300 procent**

Dat Electrabel miljarden verdient aan de Belgische kerncentrales is te danken aan de liberalisering van de energiemarkt. Voor de vrijmaking van de energiemarkt werd de prijs van elektriciteit vastgelegd door het Controlecomité van de overheid. Sinds de liberalisering wordt de prijs bepaald op de vrije markt, met name op de energiebeurzen Belpex en Endex. Daar wordt de elektriciteitsprijs niet meer berekend – zoals vroeger – op basis van de reële gemiddelde productiekost, maar wel door de marginale kostprijs. Dat wil zeggen: door de prijs van de laatste centrales die ingezet worden om aan de vraag te voldoen. In België zijn dat, gezien de aard van ons productiepark, bijna altijd aardgascentrales. Gevolg: Electrabel verkoopt zijn nucleaire stroom, die geproduceerd wordt tegen 17 tot 21 euro per megawattuur, tegen gemiddeld 67 euro per megawattuur, een winstmarge van 300 procent. Met dank aan de vrije markt.

De woekerwinst van Electrabel is geen natuurramp, maar een man made disaster. De liberalisering is een kwestie van politieke keuzes. Nergens in Europa is de liberalisering van de energiemarkt zo snel en zo drastisch doorgevoerd als in België. In tegenstelling tot bijvoorbeeld Frankrijk en Nederland is er in België niet de minste controle op de energieprijzen. In België wordt de gasprijs voor de consumenten elke maand automatisch geïndexeerd, terwijl dat in andere landen verboden is. Terwijl in andere Europese landen woekerwinsten onder vuur liggen, betaalt Electrabel in fiscaal wonderland België 0,04 procent vennootschapsbelasting op zijn winsten.

In het 'herenakkoord' dat minister Magnette vorig jaar met Electrabel en GDF Suez afsloot, toont Electrabel zich bereid om tussen 2010 en 2014 een 'nucleaire bijdrage' te geven van 235 miljoen euro. Dat is, zelfs volgens de eigen berekeningen van Electrabel, slechts één derde van de onterechte winsten. Bovendien blijven in ruil ook de kerncentrales langer open, wat de kernenergieproducenten naar schatting 13,5 miljard euro cash oplevert in de komende jaren.

GDF Suez is de winnaar in dit verhaal, de consument de grote verliezer. Want in de mist die rond de woekerwinsten hangt ziet de Wetstraat niet dat het de gezinnen zijn die uiteindelijk de factuur betalen. Een Belgisch gezin betaalde in 2010, volgens de Creg, opnieuw 292 euro of 16 procent meer voor gas en elektriciteit dan in 2009. Volgens Eurostat kost elektriciteit in België 18 procent meer dan in de buurlanden. En het meest recente rapport van energieconsultancybedrijf CapGemini concludeert dat België, op Ierland na, het duurste energieland van heel Europa is geworden.

### **Weg met de wildgroei**

Na tien jaar liberalisering van de energiemarkt is het puin ruimen. Van de beloofde transparantie is niets in huis gekomen, van lagere prijzen evenmin. Energiewaakhond Creg berekende dat klanten van Electrabel, afhankelijk van het contract, vandaag voor aardgas nog altijd 34 procent tot 47 procent meer betalen dan vóór de liberalisering. Ook elektriciteit is vandaag 21 procent tot 40 procent duurder dan in 2003.

Wordt het niet hoog tijd voor een fundamenteel debat over de liberalisering van de energiemarkt? Als de liberalisering van de energiemarkt leidt tot oncontroleerbare woekerwinsten en stijgende energieprijzen, moeten wij de liberalisering dan niet terugschroeven? Liberalisering is geen dogma.

Laten we een voorbeeld nemen aan Groot-Brittannië, waar de discussie in volle hevigheid woedt. De officiële energiewaakhond Ofgem, die 20 jaar lang de vrije energiemarkt heeft verdedigd, maakt nu brandhout van de liberalisering. Als de overheid niet opnieuw greep krijgt op de energiemarkt, zo zegt het rapport, stevenen de Britten af op een ramp: stroompannes, een dramatisch tekort aan groene energie, een prijsstijging van 20procent tot 60procent voor de consument, en miljoenen mensen die hun energiefactuur niet meer kunnen betalen.

Laten we om te beginnen voor de gezinnen een uitzondering maken op de liberalisering. Een Belgische consument kan vandaag kiezen tussen 32 verschillende prijsformules en contracten voor elektriciteit. Je moet al een masterdiploma in de economie op zak hebben om door de bomen het bos nog te zien. Vervang die wildgroei door één transparant overheidsbedrijf dat rechtstreeks goedkope energie levert aan de hele bevolking. Verplicht Electrabel om zijn kernenergie tegen faire prijzen te verkopen aan dat overheidsbedrijf, en investeer als overheid zelf ook in eigen energiecentrales. Energie is gewoon veel te belangrijk om zomaar over te laten aan de vrije markt.

**TOM DE MEESTER**  
***Energiespecialist van PVDA.***

Dit opiniestuk verscheen eerder in *De Standaard*.

.